

๗.๒ (จีเคจี)

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๑๐๐๖/ ๑๐๘๐๐

กค. ๑๘.๘
๒๗ ก.ก. ๒๕๖๔
๑๐.๒๐๙

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่..... 8217
รับที่(อีเมล).....
วัน 27 ก.ก. 2564 เวลา 9-554

กระทรวงการคลัง 84 mli 1159
ถนนพระรามที่ ๖
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๒๗) กรกฎาคม ๒๕๖๔ จัดเข้าวาระ..... 27 ก.ก. 2564

เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบรองรับการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล หรือ Digital ID ด้วยการพัฒนา
ระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนด้วยใบหน้าทางดิจิทัล (Face Verification Service - FVS)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ความเห็นประกอบเรื่องเพื่อ พิจารณา
เรื่องที่ ๒

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๒๒๙๓๓ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้กระทรวงการคลังเสนอความเห็น
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาระบบรองรับการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล หรือ Digital ID ด้วยการพัฒนา
พัฒนาระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนด้วยใบหน้าทางดิจิทัล (Face Verification Service - FVS) เพื่อประกอบการ
พิจารณาของคณะรัฐมนตรีโดยด่วน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังขอเรียนว่า ไม่ขัดข้องกับการพัฒนาระบบ FVS เนื่องจากการพิสูจน์และยืนยัน
ตัวตนทางดิจิทัลเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัล (Digital Infrastructure) ที่สำคัญของประเทศ และจะเป็นการ
พัฒนาและยกระดับการบริการของหน่วยงานของรัฐให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลสอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย ๔.๐
โดยกระบวนการพิสูจน์ตัวตนมีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะการเข้ารับบริการออนไลน์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตหรือ
แอปพลิเคชัน ทั้งนี้ การพิสูจน์และยืนยันตัวตนก่อนการเข้ารับบริการผ่านช่องทางดิจิทัลต่าง ๆ จะช่วยลดการถูกแอบ
อ้างหรือการปลอมแปลงตัวตนจากการทำธุรกรรมผ่านช่องทางดิจิทัล ซึ่งระบบ FVS จะช่วยให้การพิสูจน์ตัวตน
ทางดิจิทัลมีประสิทธิภาพและความแม่นยำยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้การกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบรองรับการพิสูจน์
และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลด้วยระบบ FVS เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพและบรรลุเป้าประสงค์ของโครงการ
กระทรวงการคลังมีความเห็นเพิ่มเติมดังนี้

๑. ในการกำหนดมาตรฐานการดูแลข้อมูล ควรพิจารณากำหนดตามระดับและประเภทของ
ความเสี่ยงของการทำธุรกรรมโดยไม่ยึดติดกับประเภทหรือลักษณะของเทคโนโลยี (Technology-neutral) และควร
พิจารณาร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลที่อาจกำหนดมาตรฐานในลักษณะดังกล่าวแล้ว เพื่อให้มาตรฐานที่จะกำหนด
ในอนาคตสอดคล้องกัน และไม่เป็นการเพิ่มภาระให้แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่ประสงค์จะใช้ประโยชน์จากระบบ FVS

๒. เห็นควรเพิ่มความชัดเจนเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับระบบการพิสูจน์
และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบ FVS ได้ เช่น ต้องเป็นผู้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับระบบ
การพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่ต้องได้รับใบอนุญาตตามร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมดูแล
ธุรกิจบริการเกี่ยวกับระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่ต้องได้รับใบอนุญาต พ.ศ. (ร่างพระราชบัญญัติฯ) หรือ
ผู้ประกอบธุรกิจบริการเกี่ยวกับระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลที่ไม่ต้องได้รับใบอนุญาตแต่ต้องปฏิบัติตาม
มาตรฐานที่สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กำหนด เป็นต้น

๓. การพัฒนาระบบรองรับการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลด้วยระบบ FVS ควรมีการพิจารณา
ถึงความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงระบบ รวมถึงความพร้อมของบุคลากรและอุปกรณ์ ซึ่งการดำเนินการ
ดังกล่าวอาจจำเป็นต้องใช้ระยะเวลา ตลอดจนจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณในจำนวนที่เหมาะสมเพื่อใช้
ในการดำเนินการด้วย

๔. ความเห็นที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการใช้งานพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลในอุตสาหกรรมการเงิน

๔.๑ จากภาพรวมรูปแบบและสถาปัตยกรรมการพิสูจน์ตัวตนของระบบ FVS มีผู้ให้บริการพิสูจน์ตัวตนดิจิทัล (ID Service Provider) โดยการเทียบรูปภาพใบหน้าของประชาชนผู้มาขอใช้บริการกับฐานข้อมูลภาพถ่ายใบหน้าของกรมการปกครอง ซึ่งเป็นรูปแบบการให้บริการในลักษณะเดียวกับผู้พิสูจน์และยืนยันตัวตน (Identity Provider : IdP) ตามข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA Recommendation on ICT Standard for Electronic Transactions) ที่ ชมธอ. ๑๘-๒๕๖๑ ว่าด้วยแนวทางการใช้ดิจิทัลไอดีสำหรับประเทศไทย – ภาพรวมและอธิธานศัพท์ (ETDA Recommendation ๑๘) และผู้ให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตน (Identity Provider Service) ตามร่างพระราชกฤษฎีกา ที่ออกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๓ โดยผู้ให้บริการดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (คณะกรรมการฯ) ดังนั้น ID Service Provider ตามแนวทางการพัฒนาระบบ FVS จึงต้องขอความเห็นชอบจากทั้งกระทรวงมหาดไทยและขออนุญาตจากคณะกรรมการฯ ด้วยทำให้เกิดความไม่ชัดเจนและความสับสนในการพิจารณาอนุญาตรวมถึงการกำกับดูแล

๔.๒ ระบบ FVS ใช้หลักการเดียวกับร่างพระราชกฤษฎีกา ที่มีการกำกับดูแลในรูปแบบ Identity Provider (Identity Provider Model : IdP Model) ซึ่งจะทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่าง IdP และผู้ที่ประสงค์จะใช้บริการของ IdP เป็นคู่ ๆ อันจะนำไปสู่สถานะเกี่ยวพันที่ซับซ้อน (Spaghetti Bowl Effect) และไม่สอดคล้องกับระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลในรูปแบบตัวกลาง (Platform Model) ของบริษัท เนชั่นแนลดิจิทัลไอดี จำกัด (National Digital Identity: NDID) ที่มีผู้ให้บริการภาคเอกชนหลายรายได้เชื่อมต่อกับระบบของ NDID แล้ว รวมถึงผู้ให้บริการที่อยู่ระหว่างการทดสอบระบบภายใต้โครงการพัฒนาและทดสอบนวัตกรรม (Sandbox) ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ตามรายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการใช้งานระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลของประเทศ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันจันทร์ที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ (รายงานการประชุม) ดังนั้น แม้ว่าในวาระเริ่มแรก ระบบ FVS จะมุ่งเน้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการใช้บริการภาครัฐ เพื่อตอบโจทยตามภาระหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่หากในอนาคตมีผู้ให้บริการภาคเอกชนประสงค์จะเชื่อมโยงกับระบบ FVS ก็อาจเกิดปัญหาจากความไม่สอดคล้องของการดำเนินงานของระบบได้

๔.๓ จากนัยข้อ ๔.๒ ในกรณีที่ผู้ให้บริการภาคเอกชนที่เป็น IdP ประสงค์จะให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนโดยใช้วิธีการชีวมิติ (Biometric) ในรูปแบบเปรียบเทียบภาพถ่ายใบหน้า ก็อาจไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากภาพถ่ายใบหน้าเป็นฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครองที่ไม่สามารถเปิดเผยให้แก่ผู้อื่นได้ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (พ.ร.บ. บัตรประชาชน) และพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (พ.ร.บ. ทะเบียนราษฎร) อีกทั้ง พ.ร.บ. ทะเบียนราษฎรยังกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางธุรกิจ และการให้บริการในฐานะ IdP ของผู้ให้บริการภาคเอกชนย่อมเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบธุรกิจ ดังนั้น จึงควรมีการหารือเพื่อให้เกิดความชัดเจนในข้อกำหนดดังกล่าว รวมถึงแนวทางการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ เกี่ยวกับการขอความยินยอมทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ เพื่อรองรับการให้บริการพิสูจน์และยืนยันตัวตนของผู้ให้บริการภาคเอกชนโดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมการเงินด้วย

๔.๔ เพื่อให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของการพิสูจน์และยืนยันตัวตนเป็นไปอย่างครอบคลุมตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบการวางโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลของประเทศเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑ ระบบ FVS มีลักษณะที่สามารถเป็นได้ทั้ง IdP และผู้ให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ (Authoritative Source : AS) ตาม ETDA Recommendation ๑๘ รวมถึงสามารถเป็นผู้ให้บริการ Digital ID เพื่อการระบุตัวบุคคล (Foundational Digital ID) ได้ตามรายงานการประชุม อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตในประเด็นดังกล่าว ดังนี้

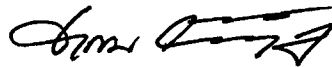
๔.๔.๑ พ.ร.บ. บัตรประชาชน และ พ.ร.บ. ทะเบียนราษฎร ยังไม่มีความชัดเจนว่าในฐานะ AS กรรมการปกครองสามารถเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในความครอบครองของตนให้แก่หน่วยงานอื่นไม่ว่าจะเป็นรัฐหรือเอกชนที่ให้บริการในฐานะ IdP ได้ครบถ้วนเพียงพอตามมาตรฐานที่ IdP ต้องปฏิบัติตามที่กำหนดในข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA Recommendation on ICT Standard for Electronic Transactions) ที่ ชมธอ. ๑๙-๒๕๖๑ ว่าด้วยแนวทางการใช้ดิจิทัลไอดีสำหรับประเทศไทย - การลงทะเบียนและพิสูจน์ตัวตนและข้อเสนอแนะมาตรฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่จำเป็นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA Recommendation on ICT Standard for Electronic Transactions) ที่ ชมธอ. ๒๐-๒๕๖๑ ว่าด้วยแนวทางการใช้ดิจิทัลไอดีสำหรับประเทศไทย - การยืนยันตัวตน หรือไม่

๔.๔.๒ พ.ร.บ. บัตรประชาชน และ พ.ร.บ. ทะเบียนราษฎร ยังไม่มีความชัดเจนว่าหน่วยงานอื่นไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับจากกรรมการปกครองในฐานะ Foundational Digital ID เพื่อออก Digital ID โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะธุรกรรม (Transactional Digital ID) ของตนเองได้หรือไม่

ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑ และเป็นไปตามหลักการที่คณะกรรมการส่งเสริมการใช้งานระบบการพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัลของประเทศได้เห็นร่วมกันตามรายงานการประชุม จึงควรมีการหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความชัดเจนในประเด็นดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
สำนักนโยบายระบบการเงินและสถาบันการเงิน
โทร. ๐ ๒๒๗๓ ๙๐๒๐ ต่อ ๓๒๑๙
โทรสาร ๐ ๒๖๑๘ ๓๓๖๗